

Den internationale enhed

Vester Voldgade 123
1552 København V.
Tlf. 3392 5600
Fax 3395 5411
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

Revideret samlenotat til møde i Rådet (Uddannelse, ungdom, kultur) den 13. - 14. november 2006

2. november 2006
Sags nr.:
026.802.021

Ungdom

5. Forslag til Rådets, og repræsentanter for medlemsstaternes regeringer forsamlet i Rådet, resolution om implementering af fælles mål for unges deltagelse og information til unge med henblik på at fremme deres aktive europæiske medborgerskab (side 2).
(KOM (2006) 417)
- vedtagelse
6. ”Bedre forståelse for og viden om unge.” (side 4)
- udveksling af synspunkter.

Uddannelse

7. Forslag til Rådets, og repræsentanter for medlemsstaternes regeringer forsamlet i Rådet, konklusioner om de fremtidige prioriteter for et forstærket europæisk samarbejde om erhvervsuddannelse (side 6)
- vedtagelse
8. Forslag til Rådets, og repræsentanter for medlemsstaternes regeringer forsamlet i Rådet, konklusioner om effektivitet og lighed inden for uddannelse og erhvervsuddannelse (side 8)
(KOM (2006) 481)
- vedtagelse
9. Forslag til Europaparlamentets og Rådets Rekommandation om etablering af en europæisk referenceramme for kvalifikationer for livslang læring (EQF) (side 18)
(KOM (2006) 479)
- generel indstilling
10. Modernisering af de videregående uddannelser i Europa (side 28)
(KOM (2006) 208)
- udveksling af synspunkter

5. Forslag til Rådets, og repræsentanter for medlemsstaternes regeringer forsamlet i Rådet, resolution om implementering af fælles mål for unges deltagelse og information til unge med henblik på at fremme deres aktive europæiske medborgerskab.

(KOM (2006) 417)

- vedtagelse

1. Resumé

Gennem vedtagelsen af en Rådsresolution ønsker formandskabet at øge medlemsstaternes og Kommissionens og de unges fælles indsats i arbejdet med at styrke de unges information om og deltagelse i samfundslivet.

2. Baggrund.

Den 20. juli 2006 vedtog Kommissionen en meddelelse om en europæisk politik angående unges information og deltagelse i samfundslivet. Meddelelsen var baseret på nationale landerapporter fra medlemsstaterne og oplister en række hindringer for unges adgang til og aktive deltagelse i samfundslivet.

Meddelelsen ligger i forlængelse af medlemsstaternes beslutning fra 2002 om inden for rammerne af det europæiske samarbejde på ungdomsområdet at fokusere udmøntningen af indsatsen omkring unges ”aktive medborgerskab” på fire områder, på hvilke den åbne koordinationsmetode bør anvendes:

- Deltagelse
- Information
- Frivillige aktiviteter, og
- Større viden om og forståelse af unge.

Det finske formandskab har nu ønsket at prioritere de to første områder ved fremsættelsen af det foreliggende forslag til en Rådsresolution.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Formålet med resolutionen er at øge indsatsen i medlemsstaterne for at få unge mere aktivt involveret i samfundslivet generelt – til gavn for både dem selv og de demokratiske processer i det hele taget.

Resolutionen opfordrer medlemsstaterne og Kommissionen til at intensivere indsatsen for at få de unge mere engageret i at deltage i samfundslivet. Det kan fx ske ved at:

- Udvikle og støtte en ”struktureret dialog” med de unge med det formål at inddrage unge og andre relevante aktører på ungdomsområdet i at formulere politikker, der er relevante for unges livsform
- Sørge for samarbejde om denne dialog mellem centrale, regionale og lokale aktører og unge så vel som med uddannelsesinstitutioner og NGO'er
- Sikre deltagelse i dialogen af alle grupper af unge, både inden for og uden for ungdomsorganisationerne, og specielt vanskeligt stillede unge

Specielt inden for området information bør medlemsstaterne sikre

- Adgang for alle unge til relevant information
- Sammenhængende strategier for informationsformidling til og fra unge
- Bedre kvalitet i informationsformidlingen til unge
- Øget deltagelse af unge i relevante informationsaktiviteter

Unge øgede deltagelse i samfundslivet bør sikres gennem:

- Bedre inddragelse i beslutningsprocesserne på alle niveauer i det repræsentative demokrati
- Støtte til forskellige former for læringsprocesser med henblik på at skabe øget viden om og dermed interesse for samfundslivet.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

9. Høring

Forslaget har været drøftet på et møde den 1. november 2006 i EU-specialudvalget vedrørende uddannelse.

EU-specialudvalget havde ingen bemærkninger til dette punkt.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Det forventes at regeringen kan tilslutte sig formandskabets forslag.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at alle medlemsstater kan støtte formandskabets forslag.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forlagt Folketingets Europaudvalg.

6. ”Bedre forståelse for og viden om unge.”

- udveksling af synspunkter.

1. Resumé

Formandskabet ønsker en drøftelse af mulighederne for en tættere dialog med de unge om udformning af EU's politik på ungdomsområdet og herunder, hvordan man bedre kan inddrage og udnytte resultaterne af forskning i ungdomsspørgsmål heri.

2. Baggrund.

Det finske formandskab ønsker at sætte fokus på en tættere dialog med og rådgivning fra de unge om fremtidige behov med henblik på udformning af en tidssvarende og relevant ungdomspolitik. Heri inkluderer de også bidrag fra forskere i ungdomsspørgsmål i medlemsstaterne, når denne har relevans for ungdommens vilkår, specielt for så vidt angår levevilkår, unges værdier og holdninger, så vel som unges involvering og integration i samfundslivet.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant

5. Formål og indhold

Formålet med diskussionen er at få et bedre grundlag for at udforme relevante politikker på ungdomsområdet. Forskningen i ungdomsspørgsmål kan her bidrage væsentligt til at kortlægge unges behov, problemer og fremtidige mulige indsatsområder.

Det fremhæves, at forskning i ungdomsspørgsmål generelt opfattes som tværsektoriel forskning i unges levevilkår. Prioriteterne inden for ungdomsforskning varierer nationalt. Det er derfor vigtigt at fokusere på temaer, som har relevans for den politiske beslutningsproces generelt.

Forskning i ungdomsspørgsmål kan være organiseret på forskellig måde i de enkelte medlemslande: Den kan være placeret på en særskilt institution, hos relevante myndigheder, på universiteterne eller andre institutioner. Men væsentligt er det i alle tilfælde, at alle parter er involveret i dialogen om opstilling af målene for og den efterfølgende evaluering af forskningsresultaterne.

For at kunne opstille troværdige ”ungdoms-politikker” på fællesskabsniveau fremhæver formandskabet det vigtige i at have sammenlignelige nationale data, også på området for forskning i ungdomsspørgsmål. Samtidig bør det sikres, at forskningen har relevans for EU's udformning af politik på området.

Ministrene inviteres derfor til at diskutere følgende to spørgsmål:

1. Hvordan kan de politiske beslutningstagere på alle niveauer gøre effektivt brug af resultaterne af forskningen i ungdomsspørgsmål?
2. Hvordan kan forskere i ungdomsspørgsmål rent praktisk bedst bidrage til udviklinger i EU's ungdomspolitik?

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Spørgsmålet er ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

9. Høring

Diskussionspapiret har været drøftet på et møde den 1. november 2006 i EU-specialudvalget vedrørende uddannelse.

EU-specialudvalget havde ingen bemærkninger til dette punkt.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen lægger man vægt på, at de unge gennem deres organisationer og også ofte på egen hånd er i dialog med og har indflydelse på det politiske system om relevante ungdomspolitiske spørgsmål og problemer. Hvad specielt angår forskningen i ungdomsspørgsmål i Danmark, bemærkes, at der i år 2000 på initiativ af Dansk Ungdoms Fællesråd blev etableret et Center for Ungdomsforskning på Danmarks Pædagogiske Universitet i København. Centret er landsdækkende, samarbejder med en række forskellige aktører, såvel offentlige som private, og forsker i alle sektorer af "ungdomslivet": Arbejde, uddannelse, sport, kultur, livsstil og sundhed, integration m.m. Herigennem opnås nyttig viden til brug for udformningen af relevant politik på de enkelte områder. Men øget viden opnås også gennem diverse andre mere udviklingsorienterede projekter både lokalt og regionalt med deltagelse af de unge selv.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

På grundlag af de foreløbige drøftelser forventes det, at medlemslandene vil stille sig positivt med hensyn til at bidrage til at søge resultaterne af forskningen i ungdomsspørgsmål udnyttet bedre ved opstilling af politik på ungdomsområdet, både nationalt og på fællesskabsplan og i dialog med de unge selv.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forlagt Folketingets Europaudvalg.

7. Forslag til Rådets, og repræsentanter for medlemsstaternes regeringer forsamlet i Rådet, konklusioner om de fremtidige prioriteter for et forstærket europæisk samarbejde om erhvervsuddannelse

- vedtagelse

1. Resumé

Formandskabet ønsker, at der bliver vedtaget et sæt rådskonklusioner, der skal danne grundlag for de prioriteter for et forstærket europæisk samarbejde om erhvervsuddannelse, som der skal drøftes på en ministerkonference i Helsinki den 4. -5. december 2006.

2. Baggrund.

Konklusionerne er en opfølgning på et tilsvarende sæt konklusioner, der blev vedtaget i november 2004 under det nederlandske EU-formandskab. Konklusionerne skal udgøre retningslinierne for de kommende to års arbejde. Dette samarbejde benævnes også ”Københavnprocessen”, da arbejdet blev iværksat i november 2002 på en ministerkonference i København.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant

5. Formål og indhold

Det foreslås, at man prioriterer følgende områder:

1. Politikker der forbedrer erhvervsuddannelsernes tiltrækningskraft og kvalitet, herunder bl.a.
  - styrke vejledningen
  - styrke forbindelserne til arbejdslivet
  - fremme anerkendelse af ikke formel og uformel læring
  - styrke kvalitetssikring
  - skabe øget gennemsigtighed
  - styrke ledelsesaspektet
2. Udvikling og implementering af fælles værktøjer for erhvervsuddannelse, herunder bl.a.
  - udvikle og teste et europæisk meritoverførselssystem på erhvervsuddannelsesområdet (ECVET)
  - styrke europæisk samarbejde om kvalitetsudvikling gennem det europæiske netværk for kvalitetssikring på erhvervsuddannelsesområdet (ENQA-VET)
  - udvikle og teste en europæisk kvalifikationsnøgle (EQF)
  - videreudvikle brugen af Europass til at skabe øget gennemsigtighed
3. Styrke gensidig erfaringsudveksling, herunder bl.a.

- udvikle fælles koncepter og vedtage definitioner med henblik på at gøre nationale løsninger, modeller og standarder lettere forståelige
  - Kommissionen skal finansiere forskning og undersøgelser på områder, der øger forståelsen af de europæiske uddannelsessystemer, deres praksis og deres forbindelser til arbejdsmarkedet og de øvrige uddannelsesområder
  - udvikle systematiske og fleksible rammer, der støtter peer learning aktiviteter på erhvervsuddannelsesområdet
  - styrke det statistiske arbejde på erhvervsuddannelsesområdet
4. Inddrage alle aktører, herunder bl.a.
- præcis og klar information om Københavner-processen, dens baggrund, prioriteter og aktiviteter, samt effektiv overførsel af resultater
  - alle aktørers aktive deltagelse i alle faser af processen på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt niveau
  - inddrage, hvor det er passende, lærere og deres organisationer på nationalt og europæisk niveau.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Spørgsmålet er ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Udgifterne til fællesværktøjer vedrørende det forstærkede europæiske samarbejde for erhvervsuddannelse afholdes inden for eksisterende EU-programmer. Der vurderes ikke at være væsentlige udgifter til national medfinansiering.

9. Høring

Diskussionspapiret har været i skriftlig høring i EU-specialudvalget vedrørende uddannelse. Der var ikke bemærkninger til punktet.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side kan man støtte udkastet til konklusioner.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at samtlige medlemslande vil kunne støtte udkastet.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forlagt Folketingets Europaudvalg.

8. Forslag til Rådets, og repræsentanter for medlemsstaternes regeringer forsamlet i Rådet, konklusioner om effektivitet og lighed inden for uddannelse og erhvervsuddannelse
(KOM (2006) 481)
- vedtagelse

1. Resumé

I udkastet opfordres medlemsstaterne, der har det fulde ansvar for at organisere deres uddannelsessystemer samt for at tilføre ressourcer til dette, til at vurdere, hvorvidt deres uddannelsessystemer er rustet til at imødekomme de udfordringer, der er baseret på en målsætning om effektivitet og lighed.

2. Baggrund.

På baggrund af Kommissionens vedtagelse af meddelelsen om effektivitet og lighed i uddannelsessystemerne forslår formandskabet, at der vedtages en resolution, der følger op på denne.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant

5. Formål og indhold

I meddelelsen skriver Kommissionen, at EU står over for fire indbyrdes forbundne socioøkonomiske udfordringer:

1. Globaliseringen og fremkomsten af nyindustrialiserede og yderst konkurrencedygtige lande,
2. De demografiske forhold i form af Europas aldrende befolkning og migrationsstrømme,
3. Den hurtige udvikling i arbejdsmarkedets sammensætning,
4. Den teknologibaserede IKT-revolution.

Det anføres derefter, at uddannelsespolitikker kan have en betydelig positiv indflydelse på de økonomiske og sociale forhold, herunder en bæredygtig udvikling og den sociale samhørighed, men eventuelle uligheder i uddannelsessystemerne kan også have enorme skjulte omkostninger, der sjældent fremgår af de offentlige regnskaber.

Endelig påpeger Kommissionen, at politikker, der reducerer sådanne omkostninger, kan fremme lige muligheder for alle og effektivitet, og at medlemsstaterne kan optimere de virkelige og langsigtede resultater af deres uddannelsessystemer ved ikke blot at tage hensyn til effektivitet, men også lige muligheder for alle, når de udformer reformer af deres systemer.

Kommissionen opfordrer på baggrund heraf medlemsstaterne til:

- at udvikle en decideret evalueringskultur samt politikker for hele det livslange læringsforløb, der tager hensyn til en langsigtet

kombination af effektivitet og lige muligheder for alle, og som supplerer politikker inden for beslægtede områder,

- at investere mere i førskoleundervisning som et effektivt middel til at etablere grundlaget for videre læring, forebygge skolefrafald, fremme lige muligheder med hensyn til resultater og det overordnede kompetenceniveau,
- at forbedre effektivitet og lige muligheder for alle ved at forbedre lærernes kvalitet og ansættelsesprocedure i dårligt stillede område og ved at udforme selvforvaltnings- og kontrolsystemer, der forhindrer ulighed,
- at forbedre effektiviteten og give lige muligheder for alle ved at skabe de rette betingelser og incitamenter med henblik på at generere flere investeringer fra både offentlige og private kilder, da gratis adgang til højere uddannelse ikke er nogen garanti for lige muligheder for alle, herunder i givet fald anvende studieafgifter kombineret med finansielle ledsageforanstaltninger for de dårligst stillede,
- at udvikle gennemskuelige og alsidige studieforløb hele vejen gennem erhvervsuddannelsessystemet og frem til videre læring og beskæftigelse samt at forbedre de offentlige erhvervsuddannelsesprogrammer for arbejdsløse og de dårligst stillede, herunder at forbedre kvalitet og relevans ved at indgå partnerskaber og fremme den private sektors deltagelse.

I formandskabets udkast til konklusioner noteres det, at uddannelse og erhvervsuddannelse er områder, hvor de enkelte medlemsstater selv har kompetencen til at organisere og bringe ressourcer til veje i overensstemmelse med national lovgivning, politik og praksis.

I udkastet opfordres medlemsstaterne til:

- at overveje yderligere, hvorvidt de nuværende ordninger vedrørende finansiering, styring og ledelse af uddannelsessystemerne tilstrækkeligt afspejler behovet for at sikre både effektivitet og lighed samt sikre optimal udnyttelse af ressourcerne,
- at sikre effektive målrettede reformer og investeringer, både på kort og langt sigt, inden for uddannelse og erhvervsuddannelse med henblik på at imødekomme vidensamfundets behov gennem forbedret kvalitet og lighed, herunder ved at fokusere på førskoleuddannelse og andre faktorer, der virker blokerende for uddannelsesmæssig lighed,
- at sikre nødvendig finansiering for udvikling af menneskelige ressourcer og, hvor nødvendigt, forhøje den offentlige finansiering og opfordre til større tilsvarende private bidrag med henblik på at sikre mere ligelig adgang til videregående uddannelse,
- at sikre passende finansiering af voksenuddannelse og erhvervsfaglig videre- og efteruddannelse samt opfordre til aktive partnerskaber med arbejdsgivere med henblik på fokusere på kompetencebehovet i økonomien,
- at opfordre til forskning i resultaterne af uddannelsesreformer og –investeringer samt i de samfundsmæssige fordele herfra.

Endelig opfordres medlemsstaterne og Kommissionen til:

- at samarbejde med de relevante forsknings netværk med henblik på at tilvejebringe bedre sammenlignelige og integrerede analyser til støtte af uddannelses- og erhvervsuddannelsesreformer og, hvor passende, udvikle internationalt sammenlignelige indikatorer,
- at opfordre og støtte forskning i det sociale og økonomiske gennemslag af uddannelses- og erhvervsuddannelsesreformer og investeringer både nationalt og internationalt,
- at bruge relevante forskningsresultater og eksisterende data vedrørende kvalitet, lighed og effektivitet i forhold til forberedelsen af 2008 rapporten om arbejdsprogrammet ”Uddannelse og erhvervsuddannelse 2010”, samt i relation til et eventuelt forslag for en fælles målsætning efter 2010,
- at udvikle og implementere peer-learning aktiviteter vedrørende effektivitet og lighed inden for rammerne af arbejdsprogrammet ”Uddannelse og erhvervsuddannelse 2010”, at gøre passende brug af programmet for livslang læring, de strukturelle fonde og det 7. forskningsrammeprogram til at støtte effektivitets- og lighedsaspekter af uddannelse og erhvervsuddannelsessystemerne.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Spørgsmålet er ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

9. Høring

Kommissionens meddelelse om effektivitet og lighed har været sendt i høring i EU-specialudvalget vedrørende uddannelse. Der fremkom følgende høringssvar:

LO
FTF
AC
Dansk Magisterforening
Dansk Folkeoplysnings Samråd
Danske Lærerorganisationer International - DLI

LO

LO kan helt overordnet tilslutte sig meddelelsens formål, nemlig at sikre den afvejning mellem økonomisk optimering og social lighed og retfærdighed, som ligger i Lissabon-målsætningerne. Men LO finder samtidig, at meddelelsens formål er meget uklar, og at indholdet ikke er en sam-

menhængende og afbalanceret fremstilling af problemfeltet, og at eventuelle effekter af meddelelsen ikke fremstår klart.

LO er enige i, at der er god fornuft i at prioritere førskoleområdet og at sikre alle børn en god start gennem f.eks. støtte til sprogindlæring og i, at ”denne type undervisning til små børn og den relevante pædagogik skal overvejes nøje” (meddelelsen s. 5). Derfor er alene en henvisning til at udvide programmerne ikke nok. Der er f.eks. lande, der har tidligere skolestart end Danmark, der ikke er bedre til at skabe lige muligheder for alle. Derfor er sikring af de relevante og kvalitative tilbud væsentligere end alene en udvidelse.

I forbindelse med ”Højere uddannelse: Bedre investeringer og bredere deltagelse” slås det ganske korrekt fast, at uddannelse alene finansieret af offentlige midler og dermed uden deltagerbetaling, ikke i sig selv har betydning, at der er lige muligheder for alle. Dette er LO helt enig i. Men den omvendte logik, der forsøges udfoldet i meddelelsen, at indførslen af studieafgifter derfor ikke vil påvirke de lige muligheder, hvis der er støtteordninger for de med social dårlig baggrund, er på ingen måde dokumenteret. Der er **ingen** argumenter for, at indførsel af studieafgifter skulle være ”effektivt” i forhold til såvel EU’s som Danmarks målsætning om at øge andelen af unge, der tager en videregående uddannelse.

I afsnittet ”Erhvervsuddannelse: Bedre kvalitet og mere relevans” (der så i øvrigt viser sig også at dække al voksenuddannelse) er medtaget forskellige mere eller mindre relevante overvejelser. Afsnittet kæder erhvervsuddannelser sammen med forholdene for de arbejdsløse og de dårligst stillede, og det er naturligvis også en væsentlig dimension, men netop i en meddelelse om ”effektivitet og lige muligheder for alle” er såvel erhvervsuddannelser som voksenuddannelser særdeles væsentlige elementer i en langt bredere uddannelsespolitisk sammenhæng, og her fejler meddelelsen fuldstændig at fange det op.

Endvidere er LO naturligvis enig i afsnittets budskab om at fokusere på samarbejde mellem parterne og en bedre behovsafdækning på arbejdsmarkedet. Men afsnittet konkluderer indledningsvis meget firkantet, at undervisningen skal være udformet i forhold til arbejdsgivernes behov. Voksenuddannelsen har flere formål; dels at vedligeholde kvalifikationer i nuværende job, dels at kvalificere til jobmobilitet inden for egen branche og endelig at sikre arbejdsmarkedsmobilitet ved at skabe mulighed for omskoling.

LO vil opfordre til, at det pointeres overfor Kommissionen, at vi ønsker en meget mere nuanceret og udfoldet tilgang til ”effektivitet” og ”lige muligheder for alle”!

FTF

Kommissionens meddelelse bør ses som et debatoplæg, der på baggrund af en række eksisterende analyser af medlemslandenes uddannelsespolitikker peger på mulige områder for medlemslandenes indsatser for at sikre såvel effektivitet som lige muligheder. Set som sådan peger meddelelsen på en række relevante fokuspunkter.

Generelt anbefaler Kommissionen, at medlemslandene bliver bedre til at sikre sig viden om uddannelsessystemernes rolle og udvikling – ikke mindst gennem en øget forskningsindsats og opbygning af en statistisk infrastruktur.

Kommissionen peger særligt på vigtigheden af at styrke førskoleundervisningen som middel til at opnå positive socioøkonomiske virkninger. En styrket førskoleundervisning skal imidlertid også følges op med en række ledsageforanstaltninger som støtte til sproglæring og social tilpasning.

I forhold til de grundlæggende uddannelsessystemer er FTF enig i advarslen mod systemer, der bygger på en tidlig niveaudeling. Sådanne politikker har en tendens til at forstærke allerede eksisterende sociale forskelle.

Kommissionen peger endvidere på, at underviserne spiller en central rolle med hensyn til at sikre de dårligst stillede elevers deltagelse, men også at denne rolle styrkes når skolerne har en integrationspolitik og er i stand til at anvende forskning på integrationsområdet.

FTF er til gengæld ikke enig i Kommissionens vurdering af betydningen af et offentligt finansieret videregående uddannelsessystem. Tværtimod er den offentlige finansiering af de videregående grunduddannelser, herunder SU-systemet helt afgørende for, at næsten halvdelen af en ungdomsårgang i dag i det danske uddannelsessystem gennemfører en KVVU, MVU eller LVU-uddannelse.

At indføre en studieafgift på de videregående uddannelser vil i denne situation mest sandsynligt føre til økonomiske barrierer for en del af de nuværende studerende. Og det er meget svært at se, hvordan studieafgiften skulle føre til øget social lighed.

FTF er endvidere skeptisk overfor Kommissionens ofte meget økonomiske tilgang og argumentation for en øget uddannelsesindsats. Et eksempel på Kommissionens noget snævre tilgang er f.eks. holdningen om, at undervisningen på erhvervsuddannelserne skal knyttes tæt til arbejdsgiverens behov – en tilgang der synes at overse de generelle og personlige kompetencemål for grundlæggende ungdomsuddannelser.

Akademikernes Centralorganisation (AC)

AC finder det af afgørende betydning, at der for så vidt angår de lange videre videregående universitetsuddannelsers vedkommende ikke alene fokuseres på den fagspecifikke viden men også på de generelle akademiske kvalifikationer, der indgår i en lang videre uddannelse.

Endvidere bør det tilstræbes, at alle borgere, der har evnerne, skal kunne få mulighed for at tage så meget uddannelse på et så højt niveau som muligt, da det giver et højere samfundsmæssigt udbytte, at arbejdskraften er så veluddannet som muligt.

AC er enig i, at udvikling af en evalueringskultur på alle niveauer er et vigtigt bidrag til at fremme udviklingen i undervisningen. Men for at evalueringer kan blive en succes, er det afgørende, at underviserne inddrages

i processen. Endvidere må evalueringerne ske efter en metode, der er tilrettelagt for at udvikle undervisningen fremadrettet, frem for en tilbageskuende kontrolforanstaltning.

AC finder det endvidere vigtigt, at undervisere tilbydes arbejds- og lønvilkår, der gør det muligt at tiltrække de bedst kvalificerede undervisere inden for alle områder.

AC kan bekræfte, at der i alle EU-landene uanset om man har studenterbetaling eller ikke – er en for skæv social rekruttering.

AC tager afstand fra indførelse eller forøgelse af studenterbetaling som et middel, der kan indføres som yderligere finansieringskilde, uden omkostninger for den i forvejen socialt skæve rekruttering til de videregående uddannelser.

De europæiske regeringer må påtage sig hovedansvaret for de uddannelser, som der er enighed om giver et samlet set stort samfundsmæssigt udbytte. AC skal derfor endelig anbefale, at regeringerne i EU's medlemslande og Kommissionen erkender både det offentlige ansvar for og det samfundsmæssige udbytte af tilstrækkelige investeringer i videregående uddannelser og afviser, at private studentergebyrer for fremtiden skal udgøre en væsentlig del af finansieringsgrundlaget for videregående uddannelse på hylden.

Dansk Magisterforening (DM)

DM er helt enig i, at det bør tilstræbes, at alle borgere, der har evnerne, skal kunne få mulighed for at tage så meget uddannelse på et så højt niveau som muligt, da det (som det også fremgår af meddelelsen) på mange forskellige områder giver et højere samfundsmæssigt udbytte, at arbejdskraften er så veluddannet som muligt.

DM er heller ikke uenig i, at udvikling af en evalueringskultur på alle niveauer kan være med til at fremme udviklingen i undervisningen. Men for at dette kan blive en succes, er det helt afgørende vigtigt, at underviserne selv inddrages i processen og at evalueringerne foretages efter en metode, som er tilrettelagt bevidst med hensyn til at udvikle undervisningen fremadrettet og ikke som en tilbageskuende kontrolforanstaltning.

Desuden bør løn- og ansættelsesvilkår for undervisere på alle niveauer forbedres, så man vil være i stand til at gøre professionerne mere attraktive og dermed tiltrække de bedst kvalificerede undervisere.

Endelig skal DM ikke undlade at erindre om, at uddannelse i henhold til den gældende traktat er et nationalt anliggende.

DM må på det skarpeste tage afstand fra indførelse eller forøgelse af studenterbetaling som et middel, der uden omkostninger for den i forvejen socialt skæve rekruttering til de videregående uddannelser, kan indføres som yderligere finansieringskilde. De europæiske regeringer må påta-

ge sig hovedansvaret for de uddannelser, som der er enighed om giver et samlet set stort samfundsmæssigt udbytte.

Erfaringer fra lande med studieafgifter peger endvidere på, at der kan være en negativ sammenhæng mellem størrelsen af studenterbetaling og kvaliteten i modsætning til, hvad det hævdes i meddelelsen fra Kommissionen.

DM må på den baggrund anbefale, at regeringerne i EU's medlemslande og Kommissionen erkender både det offentlige ansvar for og det samfundsmæssige udbytte af tilstrækkelige investeringer i videregående uddannelser og dermed lægger enhver tanke om, at private studentergebyrer for fremtiden skal udgøre en væsentlig del af finansieringsgrundlaget for videregående uddannelse på hylden.

Dansk Folkeoplysnings Samråd

Dansk Folkeoplysnings Samråd kan generelt give tilslutning til alle initiativer, der fremmer livslang læring. Man er enige i indsatsområderne og partnerskabstankerne, men savner lidt større fokus på motivationsfaktoren og der mangler fokus på den bredere VEU – den almene og den ikke-formelle del.

Dansk Folkeoplysnings Samråd ønsker at tilkendegive følgende synspunkter:

" We agree upon the emphasis on equal opportunities and on cost efficient use of the available economic resources. We miss, though, a clear understanding of the role of general adult education and non-formal learning in the joint efforts to promote life long learning. Especially we miss a reference to the important role non- formal learning providers play in motivating adult learning for those least benefiting from the formal learning opportunities.

We want emphasis put on the formation of partnerships between sectors and active use of the positive experiences from the providers of liberal adult education, e.g. regarding learning methods, learning environment proactive approach to adult learners general life situation, proactive approach to adult learners specific learning needs."

Danske Lærerorganisationer International (DLI)

Til indledning kan DLI naturligvis tilslutte sig inddragelsen af et lighedsperspektiv i den europæiske uddannelsespolitiske dagsorden. Imidlertid må DLI tage skarp afstand fra Kommissionens overordnede synsvinkel på lighedsproblematikken, som tilsyneladende næsten udelukkende bygger på en "human capital" tilgang. DLI vil derfor understrege, at det er vigtigt i en diskussion om effektivitet i uddannelsessystemerne at fastholde Lissabonstrategiens oprindelige overordnede mål om nødvendigheden af øgede investeringer på uddannelsesområdet for at sikre konkurrenceevne og økonomisk fremgang *og* "social cohesion".

DLI har følgende kommentarer til de enkelte punkter i meddelelsen:

DLI hilser et øget fokus på tidlig indsats særdeles velkomment. Bekæmpelse af ulighed begynder i førskolealderen. DLI er også enig i, at forudsætningen for en vellykket indsats er veluddannede lærere, som har uddannet sig specielt til den yngste aldersgruppe.

DLI kan naturligvis tilslutte sig, at det væsentligste punkt i bestræbelserne på at fremme effektivitet og lige muligheder er undervisernes ”*kvalitet, erfaring og motivation samt den pædagogik, de anvender*” (meddelelsen side 7), men understreger, at dette er et faktum som ikke *alene* gør sig gældende for skoler i de dårligst stillede områder, men tværtimod er grundstammen i hele uddannelsessektoren.

Med hensyn til Kommissionens opfordring til medlemslandene om at udvikle en evalueringskultur pointerer DLI, at formålet med en sådan evalueringskultur må være at skabe grundlag for udvikling og forbedring af undervisningen og ikke et redskab til sanktioner. I det europæiske samarbejde kan en evalueringskultur skabe gode rammer for udvikling af undervisningen fx gennem peer-learning-aktiviteter på alle niveauer.

DLI konstaterer med tilfredshed, at Kommissionen fastslår, at tidlig niveaudeling i skolen bidrager til at skabe ulighed i uddannelsessystemet. Set i dette lys, må den danske tradition i denne henseende anses for effektiv.

Meddelelsens opfordring til at fjerne blindgyder mellem erhvervsuddannelserne og det øvrige uddannelsessystem kan DLI tilslutte sig. DLI stiller sig til gengæld meget kritisk overfor anbefalingen om, at erhvervsuddannelserne *alene* skal tilpasses arbejdsmarkedets umiddelbare behov. Samarbejde med erhvervslivet kan være med til at sikre, at erhvervsuddannelserne er attraktive.

Kommissionen konstaterer i sin meddelelse, at der stadig er skæv tilgang til de videregående uddannelser, således at der er en overvægt af studerende med ”middelklassebaggrund” på universiteterne. På denne baggrund argumenterer Kommissionen for indførelse af brugerbetaling på videregående uddannelser, som et middel til at skabe større lighed! DLI er naturligvis enig i, at øget tilgang til videregående uddannelser fra alle samfundsgrupper skal være et højt prioriteret mål.

--- o 0 o ---

Diskussionspapiret har endvidere været drøftet på et møde den 1. november 2006 i EU-specialudvalget.

Der fremkom følgende synspunkter:

DA var generelt positiv over for Kommissionens meddelelse. Man fandt at det er et fornuftigt papir med hensyn til tilgangen om at se på effektivitet og fremhævede særligt:

- at man støtter udviklingen af en evalueringskultur,

- ser frem til strategien om livslang læring og fandt,
- at tidligere skolestart også kunne komme ”svage ” grupper til gode
- at niveaudeling/trindeling var ikke nødvendigvis af det onde
- samt at forslaget om studieafgifter var interessant.

LO var fundamentalt uenig med DA: Det er et dårligt, overfladisk og ekstremt selektivt papir uden konsistens. Bl.a. blev det fremført, at vedrørende tidligere skolestart foreligger der ikke i andre lande bevis for, at man herved opnår bedre resultater. Med hensyn til erhvervsuddannelserne drejer det sig alene om arbejdsløse og voksne i uddannelse. Grafen på side 4 i meddelelsen er intetsigende og misvisende. LO stillede spørgsmål til formålet med meddelelsen. Er det et debatoplæg fra Kommissionen? Hvad er formålet med debatten? LO kunne dog tilslutte sig DAs synspunkt om, at vi til stadighed skal forbedre kvaliteten af vores uddannelsessystem.

DLI var enig med LO. Meddelelsen synes at rette uddannelserne efter behov på arbejdsmarkedet. Hvis PISA-undersøgelsen skal bruges som sandhedsvidne, er der ikke noget, der dokumenterer, at tidlig skolestart giver bedre ”resultater”. Selve tilgangen ”kan det betale sig” (i forhold til ”konkurrencemarkedet”) er meget ubehageligt og for snævert. Det må være et bredere perspektiv end om, hvad der kan betale sig.

DSF var enig med DA med hensyn til den glædelige vinkel på de danske uddannelser, men fandt papiret for arbejdsmarkedsrettet. Ønskede, at man skulle se bort fra studieafgifter og effektivitetsdiskussionen. Vigtigt at se på, hvordan de forskellige uddannelsesmarkeder kan fungere sammen.

Rektorkollegiet anførte, at gratis uddannelse medfører større lighed. Man anførte samtidig, at dette ville kunne føre til større mobilitet mod DK på grund af gratisprincippet.

AC er glad for regeringens udmelding om ikke at opkræve studieafgifter. Det blev endvidere fremhævet, at SU med til at bryde den sociale negativ arv.

10. Regeringens foreløbige holdning

Regeringen kan støtte formandskabets kompromisforslag, idet det understreges, at kompetencen på dette område er national. I Danmark har man således ikke planer om at indføre yderligere brugerbetaling. Fra dansk side ser man derimod gerne, at der bliver et øget samarbejde om at afdække forhold, der fremmer effektivitet og lighed i uddannelsessystemerne.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at alle medlemsstater vil kunne støtte konklusionerne.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forlagt Folketingets Europaudvalg.

9. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Rekommandation om etablering af en europæisk referenceramme for kvalifikationer for livslang læring (EQF)

(KOM (2206) 479)

- generel indstilling

1. Resumé

Forslag om etablering af en fælles europæisk referenceramme med 8 hierarkisk opbyggede niveauer, hvortil læringsresultater – eller slutkompetencer – opnået inden for livslang læring kan henføres. Slutkompetencerne beskrives ved hjælp af tre deskriptorer: Viden, færdigheder og kompetencer. Medlemsstaternes brug af EQF er frivillig, ligesom det er frivilligt, om en medlemsstat vil etablere underliggende national ramme til brug ved relateringen af nationale kvalifikationer til EQF.

2. Baggrund.

Det Europæiske Råd vedtog i marts 2005 at igangsætte et arbejde med at etablere en fælles europæisk referenceramme for kvalifikationer for livslang læring. EU-Kommissionen har derefter udarbejdet et forslag til en sådan ramme i form af et arbejdsdokument og iværksat en omfattende høring over det på europæisk plan. Forslaget opererer med otte hierarkisk opbyggede niveauer for indplacering af "læringsresultater" ("learning outcomes"). Forslaget og resultatet af høringen danner grundlag for det nu fremsatte forslag til en rekommandation.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget forelægges i medfør af traktatens artikel 149 om samarbejde om almen uddannelse og artikel 150 om samarbejde inden for erhvervsuddannelserne.

Forslag stillet med hjemmel i artikel 149 og 150 vedtages efter fremgangsmåden i artikel 251 om fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at rekommandationen er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da dens formål er at støtte og supplere medlemsstaternes aktioner ved at fremme øget samarbejde mellem dem med henblik på at øge gennemsigtigheden og at fremme mobilitet og livslang læring.

Efter dansk opfattelse er forslaget i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Hovedformålet med forslaget til Rekommandation er ligesom med Kommissionens forslag at fremme de overordnede mål for fremtidens uddannelser i Europa ved at forbedre gennemsigtigheden og den gensidige anerkendelse af kvalifikationer på tværs af landegrænser og nationale

barrierer. Det er frivilligt, om et land vil etablere en underliggende national ramme - og gøre det for hele uddannelsessystemet - som fx. Irland og Skotland - eller delvis, fx. alene for de erhvervsrettede uddannelser.

Forslaget opererer med otte niveauer for ”læringsresultater,” beskrevet ved hjælp af følgende tre ”deskriptorer”:

1. Viden
2. Færdigheder
3. Kompetencer.

Forslaget anbefaler medlemsstaterne

- At bruge EQF som et ”reference-værktøj” til at sammenligne kvalifikationssystemer for livslang læring på tværs af landegrænser
- At relatere deres nationale kvalifikationssystemer til EQF senest med udgangen af år 2010
- At udvikle, hvor det måtte ønskes, nationale kvalifikationsnøgler i overensstemmelse med national lovgivning og praksis
- Inden udgangen af 2011 at sikre, at alle relevante certifikater, diplomer og eksamensbeviser samt Europass-dokumenter indeholder en klar henvisning til det relevante niveau i EQF
- At fremme anvendelsen af principper for kvalitetssikring af uddannelserne i processen med at relatere nationale kvalifikationssystemer til EQF
- At udpege nationale koordineringsorganer til at støtte og vejlede i denne proces i samarbejde med de nationale myndigheder
- At sikre gennemsigtighed, åbenhed og offentliggørelse af resultaterne i processen med at henføre nationale kvalifikationsniveauer til EQF
- At sørge for vejledning til alle relevante aktører om hvordan nationale kvalifikationer kan henføres til EQF
- At opmuntre alle relevante aktører til deltagelse i processen: Uddannelsesinstitutioner, arbejdsmarkedets parter, repræsentanter fra de forskellige sektorer på arbejdsmarkedet samt relevante eksperter.

Kommissionen vil på sin side:

- Støtte medlemsstaterne i deres bestræbelser på at introducere EQF, specielt via afprøvning og testning, frivillige peer reviews samt udvikling af vejledningsmateriale
- Nedsætte en EQF rådgivningsgruppe med repræsentanter for medlemsstaterne, arbejdsmarkedets parter på europæisk plan og andre relevante aktører, som får til opgave at sørge for sammenhæng og gennemsigtighed i processen med at henføre kvalifikationssystemer til EQF

- Fem år efter denne Rekommandations vedtagelse at rapportere til Europa-Parlamentet og Rådet om erfaringerne og perspektiver for fremtiden inkl. et ”review” af Rekommandationen, hvis Kommissionen finder det nødvendigt.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Ingen bemærkninger.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

9. Høring

Forslaget har været til høring i EU-specialudvalget vedrørende uddannelse og ungdom. Undervisningsministeriet har modtaget høringssvar fra

- FTF
- Danmarks Lærerforening International
- AC
- Dansk Magisterforening
- Rektorkollegiet
- Dansk Folkeoplysnings samråd
- LO

FTF:

I forlængelse af FTF's høringssvar af 1.december 2005 om Kommissionens arbejdsdokument er FTF fortsat generelt positiv overfor den grundlæggende idé om udvikling af en europæisk ramme for kvalifikationer med de formål, der er beskrevet i Kommissionens forslag til rekommandation.

FTF finder det endvidere positivt, at der nu er foretaget en betydelig forenkling af de 8 niveauer, herunder at den tidligere supplerende og meget detaljerede beskrivelse er udeladt. De 8 niveaues anvendelse af progression er fortsat beskrevet horisontalt, hvilket indebærer, at der til lave kvalifikationer på videns- og færdighedsområdet samtidig hører lave kompetencer.

Det er meget tænkeligt, at denne sammenhæng er teoretisk. Til lave kvalifikationer på videns- og færdighedsområdet kan der sagtens høre høje personlige kompetencer - og omvendt. Spørgsmålet er derfor, om der er brug for en mere fleksibel struktur i referencerammen. Dette spørgsmål må der efter FTF's opfattelse arbejdes videre med.

Udformningen af EQF'en er baseret på princippet om slutkompetencer og arbejder dermed ikke med elementer som adgangsniveau, varighed, type af uddannelsesinstitution mv. Spørgsmålet er, om princippet er tilstrækkeligt til at skabe en troværdig referenceramme. Vil et medlems-

lands indplacering af en uddannelse alene på grundlag af en slutkompetence være tilstrækkelig og transparent set ud fra et dansk synspunkt, hvor indplacering af uddannelse på niveauer inddrager elementer som adgangskrav, varighed mv.? Disse elementer indgår som bekendt i den danske kvalifikationsnøgle for bachelor-, kandidat- og Phd.-niveauerne.

Slutkompetenceprincippet er et væsentligt nyt princip i uddannelsesrettelæggelsen og har mange vigtige perspektiver. FTF mener, at princippet bør drøftes og udfoldes mere, hvis det skal stå alene som grundlag for EQF'en. En del af denne diskussion bør fokusere på, hvordan slutkompetenceprincippet kan opnå troværdighed i systemer, der tillige er input- og procesorienteret.

EU-Kommissionen understreger, at referencerammen ikke er en metode til at harmonisere de enkelte landes måde at opnå kvalifikationer på, eller en metode til at erstatte nationale kvalifikationssystemer. FTF er enig heri. FTF støtter også, at EQF'en skal være et frivilligt instrument, der skal anvendes af de kompetente nationale myndigheder eller partsorganer, der har fået overdraget kompetence på uddannelsesområdet.

Hvis EQF'en skal finde anvendelse, er det vigtigt at udvikle en national kvalifikationsramme, således om også Kommissionen anbefaler. FTF vil opfordre til, at der tages initiativ til udvikling af en national kvalifikationsramme – et udviklingsarbejde, der skal involvere alle uddannelsernes interessenter.

Hvis den nationale indplacering af kvalifikationer i referencerammen skal opnå troværdighed, er det ligeledes afgørende, at der fastlægges et sæt fælles principper for den nationale indplaceringsproces. Et afgørende princip er her at sikre fuld indsigt i og offentlighed omkring baggrunden for en given indplacering. FTF vil opfordre til, at man fra dansk side prioriterer arbejdet med udvikling af de fælles principper for den nationale indplaceringsproces.

Danmarks Lærerforening International

Som anført i tidligere høringssvar af 1. december 2005 finder DLI, at en fælles europæisk referenceramme for kvalifikationer for livslang læring - EQF - vil kunne bidrage til at fremme mobiliteten på tværs af landegrænser i Europa og skabe større gennemsigtighed de europæiske uddannelsessystemer imellem. En velfungerende EQF vil først og fremmest skabe mere åbne og gennemsigtige uddannelsessystemer, hvor den enkelte får bedre mulighed for at få merit for allerede gennemførte uddannelser eller erhvervede kompetencer.

Ideen er altså i princippet rigtig, men DLI har i tidligere høringssvar stillet sig tvivlende over for mulighederne for at gennemføre EQF i praksis. Denne tvivl må DLI fastholde, selvom Kommissionens nye forslag til en vis grad er en forenkling af tidligere forslag. Forslaget forekommer stadig meget uhåndterligt set i forhold til, at hensigten er, at EQF skal omfatte *alle* uddannelser i alle EU-medlemslandene. Forslaget er stadig meget "akademisk", dvs. at det bl.a. er uklart, hvordan EQF vil kunne anvendes til at beskrive professionelle kompetencer på højt niveau fx inden for de erhvervsfaglige uddannelser. Sammenhængen til Bologna-processen er

heller ikke afklaret. Ligeledes er det ikke afklaret, om den enkelte studerende eller arbejdstager kan indplaceres på forskellige niveauer inden for de tre kategorier "viden, færdigheder og kompetencer". Denne mulighed blev efterlyst bl.a. på Kommissionens konference i Budapest.

DLI konstaterer med tilfredshed, at beskrivelserne af "kompetencer" er betydeligt forenklede. Kommissionen har afstået fra det tidligere forslags meget omfattende og brede kompetencebeskrivelser og har reduceret kompetencerne til alene at beskrive studie- og arbejdsrelaterede kompetencer. DLI anser denne mere begrænsede - og beskedne - tilgang til kompetencebegrebet for en forbedring.

DLI kan tilslutte sig Kommissionens understregning af, at en implementering af EQF på europæisk plan forudsætter frivillig tilslutning såvel fra medlemslandenes øverste myndigheder på uddannelsesområdet som fra de involverede stakeholders. I denne sammenhæng vil DLI understrege, at etablering af en national referenceramme - NQF - er en klar forudsætning for Danmarks deltagelse i samarbejdet om EQF. EQF forudsætter, at alle uddannelser beskrives i "learning outcomes". Alene dette stiller krav om et intensivt arbejde med kategorisering i det danske uddannelsessystem, hvor *varighed og indhold* hidtil har været væsentlige elementer i beskrivelser af uddannelserne og deres indbyrdes rangordning. Kan man fx forestille sig, at man i en uddannelse når det samme læringsmål på ét år, medens man i en anden bruger fire år på at nå det samme læringsmål, og at de to uddannelser derfor indplaceres på samme niveau i EQF hierarkiet?

Kommissionen meddeler i sit forslag, at der oprettes en koordinerende gruppe, som skal rådgive Kommissionen i arbejdet. DLI konstaterer med tilfredshed, at gruppen sammensættes af nationale repræsentanter, de sociale parter og andre stakeholders. Kommissionen foreslår, at medlemslandene opretter et nationalt center, som skal forestå etableringen af NQF og senere skal medvirke ved koordineringen og "oversættelsen" mellem NQF og EQF. DLI understreger betydningen af, at de sociale parter inddrages som aktive medspillere i dette arbejde.

Den koordinerende gruppe i Kommissionen skal følge implementeringen af medlemslandenes NQF i den fælles europæiske referenceramme, og arbejdet skal evalueres efter fem år. DLI kan tilslutte sig denne plan.

Efter DLI's opfattelse er det vigtigt, at tilgangen til arbejdet på nationalt niveau bliver, at der er lang vej, før EQF finder fodfæste som et håndterbart redskab, som kan anvendes af den enkelte borger i medlemslandene i forhold til uddannelsesinstitutioner og arbejdsgivere. Forudsætningen for, at EQF kan blive en succes, er, at alle anerkender EQF som et fornuftigt og anvendeligt værktøj. Processen må derfor ikke forceres igennem, arbejdet med NQF og relationerne til Bologna skal på plads, før Danmark tilslutter sig EQF. Faren, for at EQF forbliver et ambitiøst projekt uden praktisk betydning, er overhængende.

Afslutningsvist skal det bemærkes, at det er væsentligt for DLI at understrege, at EQF hverken må betragtes som et kvalitetsstyringsværktøj eller som et middel til harmonisering af medlemslandenes uddannelsessystemer, således som det også understreges af Kommissionen.

AC

AC finder det af afgørende betydning, at der - for så vidt angår de lange videregående universitetsuddannelsers vedkommende - ikke alene fokuseres på den fagspecifikke viden, men også på de generelle akademiske kvalifikationer, der indgår i en lang videre uddannelse.

Endvidere bør det tilstræbes, at alle borgere, der har evnerne, skal kunne få mulighed for at tage så meget uddannelse på et så højt niveau som muligt, da det giver et højere samfundsmæssigt udbytte, at arbejdskraften er så veluddannet som muligt.

AC er enig i, at udvikling af en evalueringskultur på alle niveauer er et vigtigt bidrag til at fremme udviklingen i undervisningen. Men for at evalueringer kan blive en succes, er det afgørende, at underviserne inddrages i processen. Endvidere må evalueringerne ske efter en metode, der er tilrettelagt for at udvikle undervisningen fremadrettet, frem for en tilbagevendende kontrolforanstaltning.

AC henviser i øvrigt til sit høringssvar om EQF af 1. december 2005, hvori det hedder:

” In-put kontra out-put orientering

EQF bygger på et grundlæggende princip om indplacering på baggrund af læringsresultater, kompetencer, mens den danske uddannelsestradition bygger på principper om adgangskriterier, uddannelseslængde og kerne-kvalifikationer. Der er således tale om et sammenstød mellem den danske uddannelsestradition og det europæiske forslag om EQF.

ECTS og EQF

Desuden er der inden for de videregående uddannelser på EU-niveau udviklet et system, der bygger på kvantitativ tidsstyring (ECTS-systemet), mens man i EQF – der også skal omfatte de videregående uddannelser – bygger på læringsresultater. AC finder således ikke, at EQF udgør et velegnet ramme for indplacering af de videregående uddannelser.

De 8 kvalifikationsniveauer – nationale eller europæiske kriterier for indplacering

I EQF foreslås etablering af 8 kvalifikationsniveauer, der yderligere er opdelt på kategorierne: Knowledge, skills, autonomy/responsibility, learning competence, communication/social competence and professional/vocational competence.

Kategorierne er til tider uklare, til tider overlappende. Endvidere er de ikke konsistente og funktionelle i forhold til en dansk uddannelsestradition. Det vil f.eks. være muligt på en og samme tid at befinde sig på ni-

veau 2 eller 3 for så vidt angår faglige kvalifikationer og på niveau 4 for så vidt angår selvstændighed og ansvar.

Endvidere kan det være svært at se, hvordan der bliver plads til progression for de højtuddannede, der som udgangspunkt indplaceres på niveau 8. AC skal derfor foreslå, at der arbejdes videre med en præcisering. I den forbindelse kunne det være hensigtsmæssigt at sikre en større overensstemmelse mellem kategorierne i EQF og de tre kategorier, der anvendes i Bologna-arbejdets kvalifikationsnøgle, nemlig intellektuelle, faglige og praksiskompetencer.

Endelig forudsætter en indplacering i kategorierne, at der finder en national tolkning sted. Forskelle i nationale tolkninger indebærer en risiko for en overvurdering af egne nationale kvalifikationer. Forskelle i (merit)praksis kan derfor på sigt betyde en devaluering af hele EQF-systemet. AC vil derfor anbefale, at der arbejdes videre med de 8 niveauer med henblik på at etablere et fælles europæisk grundlag, dvs. kriterier for indplacering.

Endvidere er der behov for, at der i forbindelse med anvendelsen af EQF skelnes mellem, hvorvidt der sker en indplacering med henblik på job eller uddannelse.

Afslutningsvis skal AC foreslå, at der i stedet for at introducere et nyt system (EQF), arbejdes videre med indførelse af europæisk akkreditering.”

Dansk Magisterforening

DM ønsker at markere, at det mest relevante for DM i relation til QF'er foregår i regi af Bologna-processen, og at foreningen derfor, hvad angår EU-Kommissionens arbejde med en EQF, skal henvise til svaret fra DLI. Herudover bemærkes, at specielt for de lange videregående universitetsuddannelsers vedkommende er det af afgørende betydning for kvaliteten af et QF, at man også husker de generelle akademiske kvalifikationer og ikke alene fokuserer på den fagspecifikke viden, som man selvfølgelig også får via en universitetsuddannelse.

Rektorkollegiet

Rektorkollegiet finder, at det er væsentligt at fremme en international mobilitet i uddannelsessystemet, herunder gennem fælles retningslinier for kompetencebeskrivelser. De danske universiteter har allerede lagt et stort arbejde i at implementere kompetencebeskrivelser på deres uddannelser.

Endvidere, at udviklingen af en fælles europæisk kvalifikationsnøgle skal sikre sammenlignelighed, ikke harmonisering af uddannelser. De enkelte institutioner skal kunne beskrive egne uddannelser og skal kunne gennemskue beskrivelsen af andres uddannelser. Den endelige afgørelse om merit skal fortsat ligge hos den modtagende institution.

Dansk Folkeoplysnings Samråd

Dansk Folkeoplysnings Samråd henviser til sit hørings svar af 2. december 2005 til Undervisningsministeriet med følgende indhold:

”Dansk Folkeoplysnings Samråd har med interesse læst udspillet fra kommissionen for de europæiske fællesskaber om en europæisk referenceramme for kvalifikationer for livslang læring.

Som paraplyorganisation for en lang række udbydere af ikke-formel læring og uformel læring støtter Dansk Folkeoplysnings Samråd initiativer, der kan fremme livslang læring, og vi har som fokuspunkter blandt andet kvalitetssikring og realkompetenceafklaring/validering. To punkter der kan bidrage til, at folkeoplysningens tilbud bliver anerkendt som seriøst og værdifuldt i den enkeltes samlede læringsstrategi.

Dansk Folkeoplysnings Samråd finder arbejdsdokumentet vigtigt og relevant for folkeoplysningen og det frivillige foreningsarbejde i den udviklingsproces, vi er engagerede i med hensyn til at synliggøre realkompetence. Vi ønsker at lette overgangen mellem de forskellige sektorer læringsmuligheder og ser positive perspektiver i opbygningen af en fælles referenceramme for kvalifikationer og kompetencer på tværs af sektorer og landegrænser.

Vi ved erfaringsmæssigt, at der er endog meget store nationale forskelle på terminologi/begrebsbrug og tradition for at formulere læringsresultater, også i vores egen såkaldte 3. sektor, hvorfor vi ønsker at bidrage til en videre afklaringsproces vedrørende en meta-referenceramme, som den foreslåede.

Vi bakker således op om arbejdet med en europæisk referenceramme, men finder det afgørende, at arbejdet med at skabe en national referenceramme fortsat prioriteres højt, da den er forudsætningen for, at en fælles europæisk referenceramme kan komme til at fungere i praksis.”

Dansk Folkeoplysnings Samråd supplerer nu med følgende udtalelse:

"The liberal adult education institutions provide a substantial part of the non-formal learning in a wide range of competence areas, eg. social competencies, inter-cultural competencies, creative competencies, etc. Attention should be paid to the efforts made on developing national systems and methods of documentation and validation of competencies developed in the non-formal settings. Special attention should be paid to how these competencies match the Europass format regarding language skills, ICT skills and for example personal competencies.

It is of the utmost importance to exchange experiences among the countries on the issue of building mutual trust between the sectoral stakeholders at national level."

LO

LO har tidligere i hørings svar af 16. november 2005 udtalt sig om udkastet til nærværende rekommandation. LO kan stadig tilslutte sig det overordnede formål med EQF og deltager aktivt i den nationale imple-

mentering via ”NKE” – den ”nationale kvalifikationsnøgle for erhvervsuddannelserne”.

Derudover tilslutter LO sig rekommandationens forslag om en revision om fem år og nedsættelse af en særlig rådgivningsgruppe på europæisk plan med bl.a. deltagelse af de sociale parter.

LO har stadig en række af de samme opmærksomhedspunkter, som er nævnt i høringsvaret fra november 2005. De væsentligste er:

- EQF skal forblive et frivilligt, enkelt og lav-bureaukratisk instrument, hvis det skal være anvendeligt for de relevante nationale og tværnationale aktører og borgere.
- Der bør arbejdes med en klarere formulering af EQF'en. Det er i den foreliggende udgave en meget abstrakt beskrivelse, og begreberne virker ikke anvendt fuldt ud systematisk.
- Eftersom EQF alene omfatter kvalifikationer, der er vurderet, og der er givet bevis for af nationale eller sektorale myndigheder og kompetente organer, forudsætter det, at medlemslandene og sektorerne stiller et vurderings- og anerkendelsessystem til rådighed for borgerne.
- De 8 niveauer ser som udgangspunkt ud til at kunne udgøre en passende niveauiddeling af kvalifikationer. En konkret vurdering af dette afhænger dog af de nationale erfaringer med at knytte nationale referencerammer og systemer til EQF på en meningsfuld måde. Det er derfor overordentligt vigtigt, at der bliver tid til den nationale, sektorale og tværnationale afprøvningsproces.
- Udkastet beskriver en tydelig progression inden for kategorierne ”viden” og ”færdigheder”, hvorimod progressionen er tvivlsom inden for kategorien ”personlige og faglige resultater”. LO foreslår, at den kommende afprøvningsproces skal godtgøre, om dette er tilfældet, og om det overhovedet er nødvendigt at bibeholde kategorien ”personlige og faglige resultater” i EQF.
- LO kan derudover ikke anbefale, at kategoriseringen af ”personlige og faglige kompetencer” er entydigt knyttet til den samme niveaudeling som ”viden” og ”færdigheder”. Der vil eksempelvis være håndværksuddannelser, hvor ”selvstændighed og innovation i uforudsigelige sammenhænge” er på et helt andet niveau end det videns- og faglighedsmæssigt bliver rubriceret under. Sagt på en anden måde – netop faglig selvstændighed, egen kvalitetskontrol mv. er typisk i en dansk erhvervsuddannelse - ligeså veludviklet som på en række af de videregående uddannelser.

--- o 0 o ---

Punktet har endvidere været drøftet på møde i EU-specialudvalget vedrørende uddannelse den 1. november 2006.

Der fremkom her følgende bemærkninger:

DA er positiv over for forslaget om en europæisk referenceramme for kvalifikationer. Fornuftigt med gennemsigtigheden og frivilligheden. Slutkompetencer er et vigtigt mål – ikke bare i det formelle system. De 8 niveauer er også OK, men hvordan laver man noget praktisk anvendeligt, og hvad med kvalitetssikringen? Med hensyn til processen skal de nationale aktører på banen. Forankringen i et nationalt agentur er ligeledes OK, men samtidig vigtigt at undgå et bureaukratisk opbygning. Vigtigt med erfaringsudveksling med andre lande. Alt i alt et fremskridt for europæisk mobilitet.

DSF var ligeledes positiv i forhold til mobiliteten, men også bekymret, idet kvalifikationsarbejdet sættes i bero.

GL nævnte problemet med, at eleven/den studerende kunne være på et niveau ”færdighedsmæssigt” og på et andet ”kompetencemæssigt”. Eksempelvis får en dansk gymnasieelev ikke merit efter et års ophold på en amerikansk highschool.

Rektorkollegiet stiller sig ligeledes positiv over for en europæisk kvalifikationsnøgle.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringens holdning er generelt positiv ud fra en vurdering af,

- at forslaget ses at opfylde hovedformålet: At fremme de overordnede mål for fremtidens uddannelser i Europa ved at forbedre gennemsigtigheden og den gensidige anerkendelse af kvalifikationer på tværs af landegrænser og nationale barrierer.
- at der er tale om et frivilligt værktøj, og
- at spørgsmålet om etablering af evt. nationale kvalifikationsnøgler, gennem hvilken uddannelseskvalifikationer kan kobles til EQF, forbliver et nationalt anliggende.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at alle medlemsstater kan støtte formandskabets forslag.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forlagt Folketingets Europaudvalg

10. Modernisering af de videregående uddannelser i Europa

(KOM (2006) 208)

- udveksling af synspunkter

1. Resumé

Formandskabet ønsker en drøftelse af, hvordan de videregående uddannelser i Europa kan give nyt input til udviklingen af Europas innovative system. Drøftelsen skal dels baseres på Kommissionens meddelelse om modernisering af de videregående uddannelser og Kommissionens forslag om etablering af et Europæisk Teknologisk Institut.

2. Baggrund.

Det Europæiske Råd havde på sit møde i oktober 2006 på Hampton Court en drøftelse af betydningen af de videregående uddannelsers rolle i forhold til den europæiske konkurrenceevne. Kommissionen har herefter i en meddelelse om virkeliggørelse af universiteternes moderniseringsdagsorden for uddannelse, forskning og innovation fulgt op på mødet i Det Europæiske Råd. Desuden har Kommissionen vedtaget flere forslag vedrørende oprettelsen af et Europæisk Teknologisk Institut.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant

5. Formål og indhold

Kommissionen anfører i sin meddelelse, at de europæiske videregående uddannelser på nuværende tidspunkt ikke er i stand til at udnytte deres potentiale på en række områder samt, at Europa har brug for institutioner, der er i stand til at bygge på deres egne styrker og diversificere deres aktiviteter på grundlag af disse styrker.

Kommissionen mener, at følgende ændringer vil være afgørende for succes:

1. Nedbrydning af barriererne omkring de europæiske universiteter gennem en betydelig stigning i mobiliteten på tværs af landegrænser og sektorer, gennemførelse af en stor indsats for at virkeliggøre de vigtigste reformer i Bologna-processen inden 2010 samt en proces, hvor ansøgere højst skal vente fire måneder på en afgørelse om anerkendelse af akademiske kvalifikationer
2. Universiteterne skal sikres reel selvstændighed og ansvarlighed
3. Incitament til indgåelse af strukturerede partnerskaber med erhvervslivet
4. Den rigtige kombination af færdigheder og kompetencer til brug på arbejdsmarkedet

5. Nedbringe finansieringskløften og gøre støtten mere effektiv inden for uddannelse og forskning
6. Styrke tværfagligheden
7. Forøge den samlede viden i samspil med samfundet
8. Belønne topklasse på højeste niveau
9. Gøre det europæiske område for videregående uddannelse og det europæiske forskningsrum mere synlige og attraktive i resten af verden

Kommissionen konkluderer på baggrund heraf, at universiteterne er centrale for Europas fremtid og for en vellykket overgang til en videnbaseret økonomi og et videnbaseret samfund.

I sit diskussionsoplæg til udveksling af synspunkter stiller formandskabet følgende spørgsmål:

”Høj kvalitet i uddannelse og forskning er hjørnestene i innovationssystemet.

- Hvad er implikationerne – i form af politisk styring og ledelse af videregående uddannelse – af tættere samarbejde mellem det akademiske niveau og forretningsverdenen?
- Fra de videregående uddannelsers perspektiv, hvordan kan det Europæiske Teknologiske Institut bruges som et middel til at forhøje konkurrencedygtigheden af det europæiske innovative system på såvel nationalt som europæisk niveau?”

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Spørgsmålet er ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Udgifter til gennemførelsen af modernisering af de videregående uddannelser i Europa afholdes på fællesskabsniveau inden for eksisterende EU-programmer. Der skønnes ikke at være væsentlige merudgifter til national medfinansiering.

9. Høring

Kommissionens meddelelse har været i høring i EU-specialudvalget.

Undervisningsministeriet har modtaget svar fra følgende

Rektorkollegiet

C3

Danske Lærerorganisationer International (DLI)

HTS-A

Dansk Magisterforening

AC

FTF:

Rektorkollegiet

Generelt er Rektorkollegiet positivt over for intentionerne i meddelelsen om virkeliggørelse af universiteternes moderniseringsorden for uddannelse, forskning og innovation. Kollegiet hilser det velkomment, at Kommissionen går aktivt ind i dette arbejde.

De danske universiteter er enige i, at der er behov for at tilføre universiteterne flere midler, samt at der sikres mindre regelregulering og større frihed for universiteternes prioritering af midler. Løftes disse to opgaver, vil også danske universiteter i højere grad kunne bidrage til at løfte opgaven med at gøre EU til et førende vidensområde.

Rektorkollegiet er betænkelig ved, at der nedsættes et Europæisk Teknologisk Institut (ETI), hvis midlerne hertil tages fra eksisterende bevillinger til forskning og uddannelse. Det væsentligste er, at der tilføres yderligere midler til forskning ved oprettelsen af et ETI.

Rektorkollegiet har den opfattelse, at danske universiteter allerede i høj grad samarbejder med erhvervslivet og kan derfor ikke genkende den ”lukkede” beskrivelse af universiteterne. Erhvervslivet inddrages både som forskningssamarbejdspartnere og interessenter i forbindelse med udviklingen af de danske universitetsuddannelser.

De danske universiteter er tilfredse med, at tværfaglighed indgår som et af de parametre, der kan være med til at løfte EU's uddannelses- og forskningssektor. At arbejde tværfagligt – både på uddannelser og i forskningssammenhænge – er allerede en del af hverdagen på mange danske universiteter.

Kollegiet finder det vigtigt, at der generelt skabes bedre mobilitet blandt forskere og studerende inden for EU, men også at der skabes bedre adgang til europæiske universiteter for forskere og studerende fra lande uden for EU/EØS, blandt andet gennem et ’forskervisum’. Allerede nu prioriteres internationalisering højt på de danske universiteter, men regelreguleringen på området hindrer til tider den ønskede mobilitet.

Endelig finder kollegiet det hensigtsmæssigt, at det europæiske område for videregående uddannelse og det europæiske forskningsrum gøres mere synligt og attraktivt. Skal der skabes de bedste uddannelses- og forskningsmiljøer, er det vigtigt, at netværk og samarbejde sker med de bedste globale alliancer og ikke lader sig begrænse til regionale aktører.

C3

Forskningsfinansiering med bevillingsallokering i fri konkurrence, koblet med kvalitetskrav hilses velkommen. Måltretning af finansiering baseret på output- og relevanskriterier vil være et centralt element i relation til kommende akkrediterings- og kvalitetssikringssystemer, som i sig selv udgør væsentlige indsatsfelter.

Langsigtede initiativområder som eksempelvis KINO-initiativet under Det Strategiske Forskningsråd vurderes som en væsentlig del af globali-

seringsstrategien, hvor alternative humanistiske og interkulturelle indsatsfelter i relation til traditionelle tekniske/erhvervsøkonomiske kerneområder vil være banebrydende.

Vedrørende internationalisering understøtter vi i stærkest mulig grad allerede bestående samt etablering af nye strategiske alliancer og konsortiedannelser, specielt på baggrund af den aktuelle udvikling på WTO og GATS områderne.

Nedbrydning af traditionelle barrierer for samfinansiering af tværnationale forskningsområder bør intensiveres til fremme af maksimalt samarbejde mellem danske og udenlandske universiteter og Business Schools.

Udvikling af studentermobilitet i EU samt generelt internationalt, baseret på muligheder for at kunne medtage individuelle nationale studiebevillinger henholdsvis stipendier og lån, imødeses med stor interesse. Tilsvarende fokuseres på mobilitetsudvikling for forskere og undervisningspersonale gennem attraktive karriere- og aflønningsmuligheder.

Danske Lærerorganisationer International (DLI)

Indledningsvis kan DLI erklære sig enig i hovedbudskabet i Kommissionens meddelelse om, at uddannelse, forskning og innovation er fundamentet for Europas udvikling og konkurrenceevne. Endvidere er DLI enig i Kommissionens vurdering af, at de europæiske universiteter har et stort potentiale, som bl.a. gennem et bedre organiseret samarbejde kunne udnyttes bedre.

Men DLI forholder sig dog overvejende kritisk overfor en række af de konkrete anbefalinger i Kommissionens meddelelse. DLI finder det yderst diskutabelt, at såvel den massive kritik, der rejses mod universiteterne, som mange af anbefalingerne er funderet på, er udokumenterede antagelser og påstande.

DLI må som en af hoveddankerne mod Kommissionens meddelelse vende sig mod forslaget om at etablere tre forskellige kategorier af universiteter, hvoraf den ene kategori udelukkende skulle koncentrere sig om uddannelse. DLI finder forslaget besynderligt, da definitionen på "universitet" netop er, at institutionen i sin virksomhed kombinerer undervisning og forskning. I europæisk sammenhæng bør betegnelsen "universitet" derfor forbeholdes institutioner, der driver forskning.

DLI kan, som nævnt i indledningen, tilslutte sig, at der er behov for et meget tæt samarbejde mellem de europæiske universiteter såvel i udviklingen af tidssvarende uddannelser som på forskningsområdet. Samarbejdet er tvingende nødvendigt, hvis Europa skal udvikle den vidensøkonomi, som Lissabonstrategien har sat som mål. Men DLI finder det vanskeligt at forstå, at Kommissionen på den ene side stiller krav om tæt samarbejde og videndeling universiteterne imellem og samtidig stiller krav om, at universiteterne skal underlægges markedsvilkår.

Kommissionen tegner et billede af de styringsmæssige vilkår, som universiteterne skulle være underlagt, som er vanskelige at genkende. Eter DLI's opfattelse er det såvel naturligt som ønskværdigt, at også den videregående del af uddannelsessystemet er underlagt offentlig kvalitetsstyring.

Derudover har DLI følgende bemærkninger til de konkrete forslag:

1. Mobilitet

DLI er fuldt ud enig i Kommissionens understregning af, at mobilitet er en vigtig komponent på det europæiske uddannelses- og arbejdsmarked. For DLI er det dog vigtigt, at denne mobilitet er understøttet og suppleret af en række retningslinier, som kan medvirke til at kvalitetssikre og øge transparensen af de enkelte uddannelser.

2. Universiteternes struktur

Kommissionen anbefaler i meddelelsen, at universiteterne skal benytte sig af "nye interne forvaltningsstrukturer" for derved at undvige den eksisterende overregulering og mikroforvaltning, som Kommissionen mener, præger universiteter. Dette indebærer bl.a., at universiteterne bør "gå væk fra deres opsplnitning i fakulteter, departementer, laboratorier og administrative enheder". DLI har den opfattelse, at denne anbefaling bør omgås med stor forsigtighed.

3. Partnerskaber med erhvervslivet

Kommissionens meddelelse fremhæver vigtigheden af, at universiteterne indgår i partnerskaber med erhvervslivet. DLI er fuldt ud enig i, at en tæt dialog og et produktivt samspil mellem uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet *kan* tilføre 'added value' til begge verdener, og på den måde have en positiv effekt for landets vækst og udvikling. Men DLI vil gerne påpege, at et forstærket samarbejde mellem vidensinstitutioner og erhvervsliv indeholder såvel faldgruber som fordele. Uafhængighed, objektivitet og integritet er forskningens fornemste grundvilkår.

4. Den rigtige kombination af færdigheder og kompetencer til brug på arbejdsmarkedet

DLI er enig i, at det er vigtigt, at de videregående uddannelser indholdsmæssigt er tilrettelagt således, at de studerende efter endt uddannelsesforløb har mulighed for at finde en plads på arbejdsmarkedet. Men DLI finder det yderst betænkeligt, at Kommissionen introducerer den tankegang, at der skulle eksistere "den *rigtige kombination* af færdigheder og kompetencer til brug på arbejdsmarkedet". Tankegangen kan være direkte ødelæggende.

HTS-A

HTS-A hilser forslagene velkommen, da der er mange interessante og konstruktive forslag, hvad angår modernisering og synlighed, når det drejer sig om at nedbryde barrierer.

HTS-A lægger i denne forbindelse særlig vægt på Kommissionens forslag om at modernisere organiseringen af universiteterne, så uddannelse,

forskning og innovation retter sig mod forskningsområder i stedet for som nu - med den eksisterende opdeling i fakulteter, der ikke tilgodeser nye forskningsområder som servicesektoren.

Servicesektoren

HTS-A ser mange positive aspekter i at gå fra en mere fagdelt universitetsverden til en mere tværfaglig, da dette giver mange muligheder for at fokusere på forskningsområder, og ikke mindst på områder, der hidtil er overset i fagopdelingen.

Her vil HTS-A gerne fremhæve behovet for, at servicesektoren prioriteres som et nyt forskningsområde. Netop servicesektoren har et stort vækstpotentiale, der kan retfærdiggøre en større satsning på denne sektor.

Forslaget om et Europæisk Teknologisk Institut, ETI, skal ses i denne sammenhæng. Servicesektoren skal indgå i den europæisk videnskabelige uddannelse, forskning og innovation. Det Europæiske Forskningsråd kan bidrage til, at der gives de bedste vilkår for videreuddannelse, forskning og innovation i service.

En forskningsverden, der i højere grad samarbejder med erhvervslivet er et stort gode for de små og mellemstore virksomheder, der af egen kraft har svært ved at starte projekter, men netop her er der en stor entreprenørgeist.

HTS-A hilser forslagene om mindre bureaukrati velkommen. Mindre bureaukrati vil være en stor hjælp for små og mellemstore virksomheder. En mere moderne organisering af universiteterne vil gøre det lettere at gå i dialog og samarbejde med erhvervslivet.

Øvrige bemærkninger til Kommissionens punkter:

HTS-A går som Kommissionen ind for øget mobilitet - også på tværs af sektorer - da det vil gavne videreuddannelse, forskning og innovation.

Kommissionens ønsker om offentlige regler for merit, hvor afgørelsen skal finde sted inden for fire måneder, vil kunne øge mobiliteten. HTS-A mener ligeledes, at en styrkelse af Bologna - processen vil hjælpe hertil.

Forslaget om professionel ledelse er et vigtigt skridt til en modernisering.

Kommissionens forslag om at forbedre forskningsmiljøet ved at ph.d.'ere sikres undervisning, er et konstruktivt forslag, da den enkelte ph.d.'er kan have gavn af de erfaringer, der er gjort inden for området.

Alt i alt kan øget synlighed - herunder også en strategi for kommunikationen, medvirke til at øge det europæiske samarbejde.

Dansk Magisterforening (DM)

DM er grundlæggende enig i vurderingen af universiteternes placering som et afgørende vigtigt element i videreudviklingen af et moderne vi-

denssamfund. Men DM er ikke enig i, at dette betyder, at en modernisering i Kommissionens betydning af ordet er den rigtige retning for at kunne varetage denne væsentlige rolle bedst muligt.

DM kan ikke støtte Kommissionens forslag om, at uddannelserne skal tilrettelægges, så de i højere grad retter sig mod umiddelbare behov i den private sektor.

Ad 1. Nedbrydning af barrierer for mobilitet.

Som nævnt ovenfor anser DM ikke dette for at være et spørgsmål, der er relevant for institutionerne, men må bero på initiativer fra medlemslandenes regeringer.

Ad 2. Selvstændighed og ansvarlighed.

DM er enig i, at den autonomi, som bl.a. er fastslået i den danske universitetslov, skal tages alvorligt, og universiteterne bør sikres en større autonomi, end tilfældet er i dag..

Ad 3 Flere partnerskaber med erhvervslivet.

DM er ikke modstander af øget samarbejde mellem de offentlige undervisningsinstitutioner og erhvervslivet, men det må på den anden side ikke medføre, at erhvervslivet skal have bestemmende indflydelse på universiteterne og heller ikke, at universiteter m.v. skal udvikle sig til at være dårlige efterligninger af erhvervsvirksomheder eller rene støtte funktioner for disse.

Ad 5 Finansiering.

DM støtter målet om at 3 % af BNP skal anvendes til forskning i 2010.

Ad 8 Belønning af topklasse.

Øget konkurrence fører ikke som en naturlov til øget kvalitet.

Ad 9 Synliggørelse af Europa i resten af verdenen.

DM er enig i, at forskningssamarbejder m.v. ikke skal begrænses til andre europæiske lande.

AC

AC finder, at meddelelsen generelt set har en form, der gør den vanskelig at kommentere på. Det rodede indtryk bliver forstærket af, at meddelelsen retter sig mod alle videregående uddannelsesinstitutioner – altså ikke kun universiteter – men også rene uddannelsesinstitutioner, der ikke be-driver forskning.

AC skal advare mod den generelle tendens mod udvanding af universitetsbetegnelsen; en udvanding som Kommissionens meddelelse også er et udtryk for. Universitetsstatus bør alene være for institutioner, hvor forskning og uddannelse er samlet institutionelt og i de videnskabelige medarbejdes opgaveportefølje.

AC relaterer sit høringssvar alene til universiteterne, dvs. de institutioner, der har som formål både at bedrive forskning og give forskningsbaseret uddannelse.

Finansiering af universiteterne

AC deler Kommissionens opfattelse af, at universiteterne ikke kan udnytte deres potentiale på grund af utilstrækkelig finansiering. AC ser gerne, at universiteterne i højere grad arbejder på at opbygge en mere diversificeret finansiering, men AC er uenig i, at finansieringsproblemet kan løses udelukkende ved at øge graden af privat finansiering.

Finansieringen af forskningen

AC finder det vigtigt, at finansieringen af forskningen på nationalt plan sammensættes af kombination af basismidler og konkurrencemidler afbalanceret på en sådan måde, at universiteterne er i stand til at planlægge langsigtet og iværksætte selvstændige forskningsstrategiske satsninger.

Finansiering af uddannelse

AC støtter EU's mål om at investere mindst 2 % af BNP i videregående uddannelser. Ifølge regeringens konkurrenceevneredegørelse 2006, ligger Danmark i toppen blandt EU landene på investeringer i videregående uddannelse, hvor Danmarks udgifter til videregående uddannelser udgør ca. 1,4 % af BNP.

Men AC skal i samme moment tage afstand fra en investeringsstrategi for videregående uddannelser, der baserer sig på private investeringer. Endelig vil brugerbetaling have en indbygget social slagside.

Det europæiske område for videregående uddannelse

Der foregår i disse år en vigtig udvikling i forpligtende uddannelsessamarbejder mellem europæiske universiteter. Ikke mindst Bologna processen og EU-programmer som Erasmus Mundus, der blandt andet støtter udvikling af fælles europæiske kandidatuddannelser og promovering af europæiske uddannelser uden for EU, bidrager til en positiv udvikling.

For at styrke fokus på internationaliseringen af uddannelserne, er det uomtvisteligt vigtigt for de europæiske universiteter, at de indgår i formelle uddannelsessamarbejder med andre anerkendte udenlandske universiteter. Netop her, kan EU spille en positiv rolle i at tilvejebringe rammerne herfor.

Forskning i topklasse

AC er enig med kommissionen i, at det vil være fejlagtigt at forestille sig, at et større antal universiteter vil kunne levere forskning i topklasse på alle fagområder. I stedet må der satses på, at de enkelte universiteter udarbejder forskningsstrategier, hvor de udpeger og udvikler deres egne centrale forskningsområder eller kernefelter.

Forskervilkår og mobilitet

AC finder i lighed med Kommissionen, at det er afgørende for universiteterne muligheder for at skabe forskning i topklasse, at de kan tiltrække

og fastholde de bedste studerende og forskere, og at dette kræver en indsats for at gøre forskernes vilkår mere attraktive.

Livslang læring og efteruddannelse

AC er enig med Kommissionen i, at universiteterne skal udnytte dagsordenen for livslang læring og gøre efter- og videreuddannelse af egne kandidater til en naturlig del af deres opgaveportefølje.

Kommissionens rolle

AC ser positivt på, at Kommissionen bidrager til at understøtte universiteternes generelle udvikling og autonomi ved at kortlægge god praksis, skabe fora for udveksling af best practices og kortlægge innoverende løsninger. Det er også en opgave for Kommissionen at støtte medlemsstaterne i deres indsats for at skabe bedre rammer for universiteterne og etablere programmer, der understøtter universiteternes internationale uddannelsessamarbejder.

FTF

Det er fortsat FTF's opfattelse, at Kommissionens meddelelse i praksis har fokus på universiteterne og derfor ikke omfatter bredden af de videregående uddannelsesinstitutioner. Den stigende betydning af uddannelser og uddannelsesinstitutioner på det videregående uddannelsesområde, der er professions- og praksisrettede og som typisk sigter på slutkompetencer på KVVU og professionsbachelor niveauerne, er stort set ikke reflekteret i meddelelsen. Derfor er Kommissionens forslag til indsatsområder kun i nogen grad relevante for disse uddannelser og institutioner.

Set i forhold til de foreslåede indsatsområder er det FTF's opfattelse, at Kommissionens meddelelse indeholder en række vigtige anbefalinger, som bør følges aktivt op i Danmark.

FTF er enig i, at de videregående uddannelsesinstitutioner i højere grad skal udnytte de udfordringer og muligheder der ligger i dagsordenen for livslang læring. FTF skal henvise til det oplæg til mulige indsatsområder for universiteterne på efter- og videreuddannelsesområdet, der indgår i afrapporteringen fra Trepartsudvalgets arbejde.

FTF er enig i, at nedbrydningen af barriere omkring universiteterne er et centralt indsatsområde, bl.a. på baggrund af den stigende mobilitet på tværs af landegrænser og sektorer. FTF er enig i at vægte gennemførelsen af reformerne i Bologna-processen for herigennem at bidrage til en øget åbenhed og gensidig anerkendelse som vigtige værktøjer til at fremme mobilitet.

FTF finder, at Kommissionens anbefaling af at sikre universiteterne reel selvstændighed og ansvarlighed er for unuanceret. Der er derfor efter FTF's opfattelse, et stærkt behov for en drøftelse af, hvordan vi i den fremtidige styring af de videregående uddannelser sikrer balancen mellem de nationale behov og institutionernes autonomi og selvstændighed.

Kommissionens anbefalinger på finansieringsområdet er på flere områder problematisk. Det er FTF's opfattelse at videregående uddannelse fortsat skal være offentligt finansieret og ikke basere sig på konkurrenceelementer. Ligeledes rejser en generel anbefaling om øget virksomhedsfi-

nansiering af forskningen en række problemstillinger om forskningens uafhængighed, offentliggørelse af forskningsresultater m.v.

Endelig er det FTF's opfattelse, at Kommissionens meddelelse helt mangler et vigtigt tema i moderniseringsdagsordenen. Det er spørgsmålet om at skabe en bedre sammenhæng mellem de enkelte dele af de videregående uddannelser, herunder at styrke muligheden for direkte adgang fra et uddannelsesniveau til det relevante videregående niveau.

- - - o 0 o - - -

Punktet har været drøftet på et møde den 1. november 2006 i EU-specialudvalget.

Der fremkom følgende synspunkter:

Rektorkollegiet omtalte, således som det også var udtrykt i høringsskrivelsen, bekymringen for at opbygge et Europæisk Teknologisk Institut, hvis midlerne skulle tages fra den øvrige forskning.

DLI ønskede at vide, hvorledes et sådant institut skulle finansieres. Hvor havner patentrettighederne ved et sådan samarbejde? Skal erhvervslivet med ind i universitetssamarbejdet?

DSF kunne heller ikke se de danske interesser i et sådant institut; så hellere styrke de danske konsortiedannelser.

DA spurgte om, der her var tale om et "fysisk" institut eller et virtuelt et af slagsen?

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er grundlæggende positiv over for en diskussion om modernisering af de videregående uddannelsers rolle i det fremtidige innovationssystem, herunder et øget samarbejde med erhvervslivet. Tilsvarende har regeringen et grundlæggende positivt syn på Kommissionens forslag til et Europæisk Teknologisk Institut. Regeringen ser etableringen af et fælles Europæisk Teknologisk Institut og en styrkelse af konkurrencen mellem universiteterne i Europa gennem benchmarking som centrale led i arbejdet for et Resultaternes Europa.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er opbakning til formandskabets ønske om at gennemføre en meningsudveksling af denne karakter.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forlagt Folketingets Europaudvalg.